

JAARVERSLAG 2022

HOOR- EN ADVIESCOMMISSIE VOOR BEZWAARSCHRIFTEN EN KLACHTEN

Provincie Noord-Brabant

Woord vooraf

Geachte leden van PS, GS en de Commissaris van de Koning,

De hoor- en adviescommissie voor bezwaarschriften en klachten van de provincie Noord-Brabant (hierna: commissie) is een onafhankelijke adviescommissie die, naar aanleiding van bezwaarschriften tegen uw besluiten of klachten tegen uw gedragingen, advies aan u uitbrengt. Met dit jaarverslag geeft de commissie u inzicht in de behandelde bezwaren en klachten en de daarvoor uitgebrachte adviezen over het jaar 2022.

In dit jaarverslag geeft de commissie eerst op hoofdlijnen een beschrijving van wat inhoudelijk voor u interessant is en schetst zij enkele aanbevelingen. Hierna volgt een meer cijfermatig overzicht van de in 2022 door de commissie behandelde bezwaren en klachten. In bijlage B bij dit jaarverslag treft u een *infographic* aan voor een snel overzicht van de relevante cijfers.

Uit dit jaarverslag volgt dat het aantal bezwaarschriften ten opzichte van het vorige verslagjaar vrijwel op hetzelfde niveau is gebleven. Evenals de meest recente jaren bestond de werkvoorraad vooral uit bezwaarzaken op het gebied van het natuurbeschermingsrecht, het omgevingsrecht en het subsidierecht. Ook dit jaar was het merendeel van de ter zitting behandelde zaken juridisch-inhoudelijk complex van aard.

De werkdruk op de commissie en de ambtelijke juridische ondersteuning is hoog. Door de tijdelijke extra ondersteuning in 2022 (en structurele extra ondersteuning vanaf 2023) kan dit worden opgevangen. Benadrukt wordt dat de ambtelijke ondersteuning goed toegerust zal moeten blijven om haar taken te kunnen uitoefenen.

In het kader van de leerfunctie van bezwaar koppelt de commissie graag haar bevindingen met u terug. Uiteraard zonder in te gaan op individuele casuïstiek en met voldoende afstand. Onafhankelijkheid en onpartijdigheid zijn voor de commissie cruciale waarden. Evenals kennis, kunde, integriteit en professionaliteit.

De commissie waardeert de inhoudelijke inbreng van de ambtenaren die u tijdens de hoorzittingen vertegenwoordigen. Voor alle overheidsgemachtigden is het van belang om oog te hebben en te houden voor weerbaarheid én wendbaarheid. Om zich bewust te zijn van de impact van zijn of haar werk op de rechtszoekende, hiernaar nieuwsgierig blijft en daarnaar handelt. Gezamenlijk moeten wij immers, meer dan in het verleden, het belang van de burgers en inwoners van Brabant scherp in het oog houden. Dat is niet hetzelfde als gelijk krijgen, maar wel een duidelijke en begrijpelijke afweging van belangen laten zien.

De commissie dankt haar juridische en administratieve ondersteuners, werkzaam bij Team Rechtsbescherming. Met een speciaal woord van dank aan mevrouw mr. P. Bogaarts, die tot 1 augustus 2022 als secretaris werkzaam is geweest. Alsook een speciaal woord van dank aan mevrouw A. van Hoof. Zij heeft zich vanaf 2013 tot 1 oktober 2022 met passie en vele goede resultaten ingezet als onafhankelijk procesbegeleider in het kader van de Passende Aanpak.

Tot slot dank ik u voor het vertrouwen en voor de constructieve samenwerking in het afgelopen jaar.

Namens de HAC,
de coördinerend voorzitter,
Eric Janse de Jonge

Inhoudsopgave

1	Bevindingen en aanbevelingen	3
1.1	Evenredigheidsbeginsel en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur	3
1.2	Stikstofproblematiek	4
1.3	Subsidierecht - tenderprocedure	5
1.4	Conflictoplossing	6
1.5	Beknopt	6
2	De behandeling van bezwaarschriften in cijfers	7
2.1	De Passende Aanpak	7
2.2	Ontwikkeling van de werkvoorraad	7
2.3	Instroom bezwaarschriften per programma	8
2.4	Doorzending	8
2.5	Hoorzittingen: aantal en aard	8
2.6	Uitgebrachte adviezen	9
2.7	Adviezen per programma	9
2.8	Doorlooptijden en tijdigheid advisering	10
2.9	Traject na advisering	11
3	De behandeling van klachten in cijfers	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Ingediende klachten	12
3.3	Aantal en afdoeningswijze	12
4	Bijlagen	13
	Bijlage A: Samenstelling HAC	14
	Bijlage B: infographic	15

1 Bevindingen en aanbevelingen

In 2022 hebben landelijk enkele grote maatschappelijke thema's gespeeld. Deze thema's hebben logischerwijze hun weerslag gehad op de (algemene) rechtspraak. Het recht is immers altijd in beweging en moet zich blijven aanpassen aan politieke, economische, technologische, culturele en sociale ontwikkelingen. Meer in concreet valt hierbij voor het jaar 2022 te denken aan de gevolgen van en de ontwikkelingen naar aanleiding van de toeslagenaffaire en (het ontbreken van landelijk beleid in het kader van) de stikstofproblematiek. Thema's die maken dat vertrouwen in de overheid niet vanzelfsprekend is en die ook hebben laten zien hoe belangrijk adequate rechtsbescherming is. De roep naar een 'burgergerichte' overheid, waarbij het onder meer gaat over burgergerichte (of burgervriendelijke) wet- en regelgeving, meer vertrouwen en minder (onnodige) procedures, is groot. Tegelijkertijd vraagt de samenleving niet om de teugels op het gebied van (juridische) kwaliteit en rechtmatigheid te laten vieren. Het gaat dus om (de ontwikkeling van) bestuursrecht 'op maat'.

Ook wetgeving is in 2022 aan verandering onderhevig geweest. Zo is op 1 mei 2022 de Wet open overheid (hierna: Woo) in werking getreden. De Woo verwoordt de basisgedachte dat openbaarheid onlosmakelijk samenhangt met overheidshandelen. Het doel van de wet is dan ook het transparanter maken van de overheid door overheidsinformatie beter vind- en raadpleegbaar te maken. De Woo had per 1 mei 2022 onmiddellijke werking, hetgeen betekent dat per deze datum op alle ingediende verzoeken om openbaarheid op basis van de Woo besloten moest worden. Dit gold eveneens voor besluiten op bezwaar.

Daarnaast zijn in 2022 enkele wetsvoorstellen in Den Haag aangenomen dan wel aanhangig gemaakt, waarmee in de rechtspraak al rekening wordt gehouden of die in 2023 een rol zullen spelen. Denk hierbij aan het conceptwetsvoorstel tot wijziging van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) en enkele andere wetten in verband met het regelen van het recht op toegang in Aarhuszaken, het op 19 april 2022 aangenomen voorstel voor de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en het conceptwetsvoorstel voor de Wet versterking waarborgfunctie Awb (voor een meer mensgerichte Awb). De inwerkingtreding van de Omgevingswet blijkt nog steeds moeilijk voorspelbaar, de laatste stand is 1 januari 2024. Deze wet zal in elk geval leiden tot een ingrijpende stelselherziening van het omgevingsrecht.

Tegen deze achtergrond heeft de commissie zich ingezet om de bezwaren en klachten die tegen provinciale besluiten en gedragingen zijn ingediend zo zorgvuldig en tijdig mogelijk te behandelen. Op basis van de advisering in 2022, maar ook op basis van de bezwarenbehandeling in zijn algemeenheid, de rechtspraak en de algemene rechtsontwikkeling, geeft de commissie de volgende aanbevelingen mee.

1.1 Evenredigheidsbeginsel en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur

In haar uitspraak van 2 februari 2022 (ECLI:NL:RVS:2022:285) heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: ABRvS) zich uitgelaten over de vraag hoe, en hoe intensief, de bestuursrechter herstelsancties en andere bestuurlijke maatregelen moet toetsen aan het evenredigheidsbeginsel. Met deze 'Harderwijk-uitspraak' heeft de ABRvS definitief afscheid genomen van de toetsing aan het verbod van willekeur, zoals genoemd in de Maxis-Praxis uitspraak (ECLI:NL:RVS:1996:ZF2153). Voortaan geldt een glijdende schaal van toetsingsintensiteit, waarbij de toetsing afhankelijk is van verschillende factoren. Hierbij spelen in ieder geval de geschiktheid, de noodzakelijkheid en de evenwichtigheid van het besluit een rol.

De commissie constateert dat deze nieuwe evenredigheidstoets in de rechtspraak steeds vaker toepassing vindt. Van een grote aardverschuiving is overigens in 2022 niet gebleken. Er is met name

sprake van een verzwaarde motiveringsplicht. Het bestuursorgaan dient in het besluit uitgebreid(er) te motiveren waarom een maatregel al dan niet evenredig is. Het gaat hierbij om het waarom van de maatregel, de noodzakelijkheid, proportionaliteit en evenwichtigheid. De commissie dringt erop aan om deze lijn in uw besluitvorming toe te (blijven) passen. Te meer nu deze tendens zich naar verwachting in 2023 zal voortzetten. Ook wordt in 2023 de uitspraak van de ABRvS verwacht over de toetsing van wetten in formele zin aan het evenredigheidsbeginsel.

In het verlengde van het voorgaande is in de rechtspraak eveneens zichtbaar dat er indringender wordt getoetst aan de (overige) algemene beginselen van behoorlijk bestuur; denk hierbij aan het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel. Ook hebben eerste aanlegrechters in hun reflecties op het functioneren van de rechtspraak aangegeven zich voortaan vrijer te voelen om af te wijken van door hogere dan wel hoogste bestuursrechters uitgezette rechtspraaklijnen. Dit vergt dus alertheid van onze commissie én van PS, GS en CdK.

Dit geldt volgens de commissie niet alleen voor de bezwaarfase. Gelet op de roep naar een meer burgergerichte overheid zouden de algemene beginselen van behoorlijk bestuur stevast als leidraad moeten gelden voor de wijze waarop de overheid haar besluiten voorbereidt, uitvoert en corrigeert.

1.2 Stikstofproblematiek

Het stikstofprobleem is een complex bestuurlijk en juridisch probleem. Stikstofruimte is schaars en veel sectoren, zoals de landbouw, industrie en de bouw, hebben stikstofruimte nodig. Een sterke regie bij de verdeling van deze schaarse ruimte door het kabinet is benodigd. Niet eerder dan in het tweede kwartaal van 2022 werden de eerste richtinggevende doelen voor de ruimtelijke verdeling van stikstofreductie duidelijk. Hierbij gaat het in de eerste plaats om de verplichting op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn om de natuur te herstellen en te verbeteren. Tegelijkertijd gaat het om het op termijn bieden van meer perspectief op vergunningsruimte voor de genoemde sectoren en de maatschappelijke opgaven waarmee zij te maken hebben (denk aan de woningbouw, energietransitie en bereikbaarheid). Het kabinet wil in dit verband werken aan juridisch houdbare vergunningverlening en verkiest minder, maar zekerdere ontwikkelruimte boven meer maar onzekere ontwikkelruimte. Enkele maatregelen die het kabinet wenst te nemen zijn het vergunningplichtig maken van intern salderen, het aanscherpen van de voorwaarden van extern salderen en het stoppen met het extern salderen met 'slappende' vergunningen.

Hiernaast is de gebiedsgerichte aanpak van belang, die vorm krijgt in provinciale gebiedsplannen. Provincies zullen hierin, vóór 1 juli 2023, taakstellende doelen formuleren die voortborduren op de genoemde landelijke doelen.

Niet alleen het landelijk en provinciaal beleid wordt doorontwikkeld. Voor de rechtspraak geldt dit (mede hierdoor) evenzeer. Uitspraken van rechters in eerste aanleg over dezelfde rechtsvraag kunnen onderling van elkaar verschillen. Illustratief hiervoor zijn de uitspraken van de rechtbank Oost-Brabant van 1 december 2022 (ECLI:NL:RBOBR:2022:5232) en de uitspraak van de rechtbank Gelderland van 18 oktober 2022 (ECLI:NL:RBGEL:2022:5829) over het rechtskarakter van een positieve weigering. Ook heeft de rechtbank Oost-Brabant met haar uitspraken van 8 december 2021 (Amercentrale: ECLI:NL:RBOBR:2021:6389) en 21 januari 2022 (Rendac: ECLI:NL:RBOBR:2022:192) nuancering aangebracht op het oordeel van de ABRvS in de Logtsebaan-uitspraak (ECLI:NL:RVS:2021:71) dat bij het bepalen van de referentiesituatie de feitelijke situatie niet van belang is, maar dat uitgegaan mag worden van de vergunde situatie. Richtinggevende uitspraken van de Raad van State in deze zaken worden afgewacht. Met name in

het laatste kwartaal van 2022 heeft de ABRvS met haar uitspraken enkele contouren van de stikstofproblematiek verder verduidelijkt (bij de uitbreiding van veehouderijen, het weiden van vee, extern salderen en de bouwvrijstelling). In 2023 wordt uitgekeken naar verdere duiding van de problematiek door de ABRvS. U ziet dat de rechtspraak van groot belang is en dat de wetgeving achterloopt bij deze problematiek. Dat vergt nauwkeurig besturen en weloverwogen besluiten en adviseren over de genomen besluiten. Nieuwe, duidelijke wetgeving wordt wel in 2023/24 verwacht in Den Haag.

Tot op heden is in ieder geval duidelijk dat de rechtspraak inhoudelijk terughoudend is; beschermde natuur mag op basis van de Europese natuurbeschermingsregels geen schade oplopen en dit moet worden aangetoond. Provincies moeten hun besluiten dan ook van een goede onderbouwing voorzien. Er dient, afhankelijk van de aard van het project, inzicht gegeven te worden in de omvang van de stikstofdepositie en/of de stikstofemissie. Verder moet goed worden onderbouwd of een eventuele toename niet leidt tot significante (nadelige) gevolgen voor nabijgelegen Natura 2000-gebieden ten opzichte van de relevante referentiedata voor deze gebieden. Dit dient volledig, precies en definitief geconcludeerd te kunnen worden, aangezien de Europese natuurwetgeving die mate van volledigheid en duidelijkheid vereist. Voor zover een project schadelijke gevolgen kan hebben voor een beschermd natuurgebied, kunnen verschillende mitigerende (schade verminderende) maatregelen worden ingezet. Ook hierover dient in het besluit voldoende informatie te worden gegeven om dit vast te stellen. Er dienen concrete maatregelen genoemd te worden, die zijn gericht op het verminderen van de stikstofneerslag voor het betreffende natuurgebied. Daarbij dient duidelijk te zijn wanneer deze maatregelen worden uitgevoerd en wanneer verwacht wordt dat deze maatregelen effectief zijn. De commissie geeft aan dat hier nog enige winst kan worden behaald. In dit verslagjaar is meer dan eens geadviseerd om de motivering van het bestreden besluit op één of meer van deze punten nader aan te vullen.

1.3 Subsidierecht – tenderprocedure

Net zoals in het voorgaande jaarverslag vraagt de commissie aandacht voor deugdelijke en inzichtelijke motivering van besluiten die zijn gebaseerd op een advies van externe deskundigen of een adviescommissie. In geval van een tenderprocedure dient voldoende inzicht te worden gegeven in de totstandkoming van de rangorde van de aanvragers en in de puntentelling voor de hoger op de ranglijst geplaatste aanvragers. In het kader van de vergewisplicht dient uw college te kunnen vaststellen dat de adviseur de beoordelingssystematiek juist heeft toegepast en dat het advies inhoudelijk toereikend is onderbouwd.

Daarnaast komt in een tenderprocedure veel gewicht toe aan het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling bij adviseurs bij de totstandkoming van het advies. De ABRvS heeft bepaald dat een subsidieaanvrager zélf moet kunnen controleren of hiervan sprake is. Wanneer dit voor een aanvrager niet mogelijk is omdat de namen van de adviescommissieleden niet bekend zijn gemaakt, zijn andere waarborgen nodig om een zorgvuldige adviesprocedure te garanderen. De commissie heeft in het verslagjaar vaker geconstateerd dat in verweer wordt aangevoerd dat de identiteit van de adviseur geheim dient te blijven vanwege (onder meer) de kleine kring van geschikte adviseurs. Een dergelijke restrictie is niet nodig gelet op de andere instrumenten die de Awb kent ter bescherming van persoonlijke of beleidsopvattingen. De commissie vraagt u om u hiervan bewust te zijn en de oplossing van de ABRvS in haar Dige Ketten-uitspraak (ECLI:NL:RVS2021:2439) te overwegen om de (namen van de) leden op een dusdanige wijze kenbaar te maken dat een aanvrager de achtergronden en belangen van deze leden zelf kan nagaan.

1.4 Conflictoplossing

In het voorgaande jaarverslag heeft de commissie de aanbeveling gedaan om conflicten in een zo vroeg mogelijk stadium op te lossen. Dit betekent niet pas in bezwaar, maar al bij de besluitvorming in de primaire fase. Hiermee kan immers voorkomen worden dat een rechtszoekende onnodig in de fase van bezwaar belandt. Ook draagt dit bij aan het vertrouwen in de overheid.

Gelet op de roep om een meer burgergerichte overheid en de ontwikkelingen die (onder meer) naar aanleiding hiervan in het bestuursprocesrecht worden verwacht, brengt de commissie dit ook dit verslagjaar opnieuw onder uw aandacht.

1.5 Beknopt

De in de vorige subparagrafen genoemde thema's laten zien met welke uitdagingen GS, PS en CdK te maken hebben in het kader van de besluitvorming. De overwegingen met betrekking tot het evenredigheidsbeginsel en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, de stikstofproblematiek en het subsidierecht geven weer dat het met name aankomt op een goede, daadkrachtige en begrijpelijke motivering van besluiten. Uit deze motivering dient, voor wat betreft het evenredigheidsbeginsel, te blijken dat de opgelegde maatregel noodzakelijk, proportioneel en evenwichtig is. In het kader van de stikstofproblematiek dient volledig, precies en definitief geconcludeerd te kunnen worden dat er geen sprake is van significante (nadelige) gevolgen voor nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Voor zover schade verminderende maatregelen kunnen worden ingezet, dient ook hierover voldoende informatie in het besluit te worden gegeven. Tot slot geldt in het subsidierecht dat duidelijk dient te zijn op welke wijze de rangorde van de aanvragers en de puntentelling tot stand is gekomen. Daarnaast geldt dat het voor een aanvrager mogelijk moet zijn om zélf te kunnen controleren of sprake is van eventuele belangenverstremgeling bij de adviescommissieleden.

2 De behandeling van bezwaarschriften in cijfers

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste procedurele aspecten en de bijbehorende cijfers over de behandeling van bezwaarschriften toegelicht. Ook wordt ingegaan op de aard van de in het verslagjaar gegeven adviezen. In bijlage B van dit jaarverslag is een *infographic* opgenomen, waarin een overzicht van de relevante cijfers wordt weergegeven.

2.1 De Passende Aanpak

Bij aanvang van de bezwaarfase wordt direct door middel van alternatieve conflictoplossing, de zogenoemde Passende Aanpak, met behulp van mediation vaardigheden gezocht naar de beste aanpak voor het bezwaar. Onder begeleiding van onafhankelijke procesbegeleiders, die deel uitmaken van het secretariaat van de commissie, wordt getracht een minnelijke oplossing tussen partijen te vinden. In het verslagjaar heeft deze aanpak bij 53% van de ingediende bezwaarschriften tot intrekking van het bezwaar geleid.

Wanneer partijen geen onderlinge overeenstemming kunnen bereiken of wanneer (één of meer) partijen dat verlangen, wordt de zaak formeel-juridisch afgehandeld. Ingeval van de formele behandeling draagt de procesbegeleider de zaak over aan een secretaris van de commissie, die geen bemoeienis heeft gehad in de fase van de Passende Aanpak.

Het gevolg van het succes van de Passende Aanpak in de bezwaarfase is dat de zaken waarover de commissie zich buigt vaak juridisch-inhoudelijk complex van aard zijn. Het gaat om zaken waarin rechtzoekenden, vrijwel steeds bijgestaan door professionele rechtsbijstandsverleners, een of meerdere rechtsvragen van principiële aard voorleggen.

Het vervolg concentreert zich op de zaken waarin de commissie partijen heeft gehoord en schriftelijk advies heeft uitgebracht.

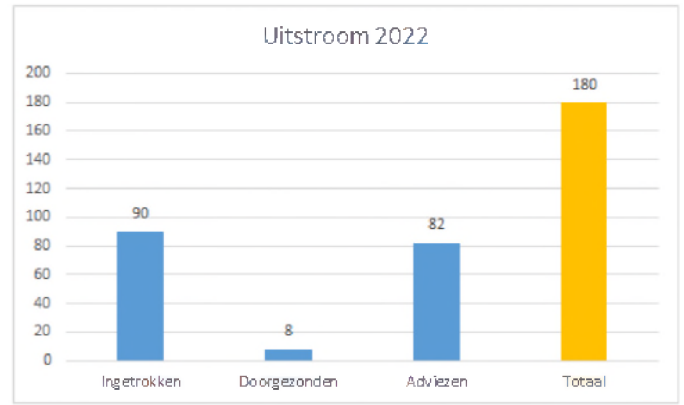
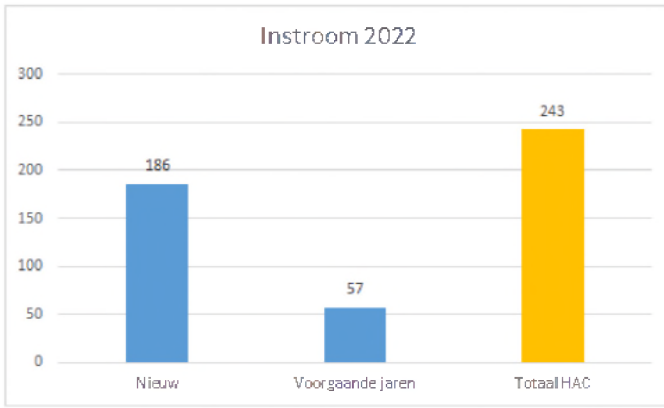
2.2 Ontwikkeling van de werkvoorraad

Het overgrote deel van de werkvoorraad van de commissie bestaat uit de behandeling van bezwaarschriften tegen door het college van GS (in mandaat) genomen besluiten. Zelden worden bezwaren tegen andere provinciale bestuursorganen of administratieve beroepen behandeld. In het verslagjaar is 1 bezwaar tegen een besluit van Provinciale Staten behandeld, 1 bezwaar tegen een besluit van de Commissaris van de Koning en 1 administratief beroep.

Over het kalenderjaar 2022 is het aantal bezwaarzaken (243) vrijwel op hetzelfde niveau als het aantal (249) in het jaar 2021. Van de totale instroom werden 186 nieuwe bezwaarschriften ingediend en betrof het een restant van 57 bezwaarzaken uit voorgaande jaren. De volgende paragraaf geeft een overzicht van de, per programma, ontvangen bezwaarschriften.

In 2022 zijn 180 bezwaarschriften (74%) afgehandeld en staan op 1 januari 2023 nog 63 zaken (26%) open. De hoofdmoot daarvan betreft zaken die nog in de fase van de 'Passende Aanpak' zitten en waarvan de wettelijke behandeltermijn met instemming van alle partijen is aangehouden.

2.3 Instroom bezwaarschriften per programma

Onderstaande grafiek toont een overzicht van het aantal nieuw ingediende bezwaarschriften per programma over het jaar 2022. Het grootste aantal bezwaarschriften richtte zich tegen besluiten genomen in het kader van het Programma ORO, VTH en Externe Veiligheid.

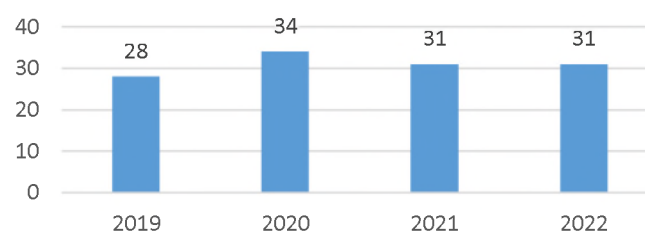
2.4 Doorzending

Er zijn in 2022 in totaal 8 zaken doorgezonden naar een ander orgaan of rechterlijke instantie. Die wettelijke doorzendplicht bestaat in gevallen waarin niet een provinciaal bestuursorgaan, maar een ander orgaan (bijvoorbeeld een gemeente) of rechterlijke instantie ter zake bevoegd is.

2.5 Hoorzittingen: aantal en aard

In de meeste zaken waarin het bezwaar in een formeel-juridische bezwaarschriftprocedure is voorgelegd aan de hoor- en adviescommissie, hoort de commissie alle betrokken procespartijen. Hierna brengt de commissie schriftelijk advies uit aan het desbetreffende provinciale bestuursorgaan. Tijdens een hoorzitting worden, gelet op de complexiteit van de zaken, in de regel drie tot vier bezwaarzaken behandeld. In 2022 zijn, evenals in 2021, 31 hoorzittingen gehouden.

Aantallen hoorzittingen

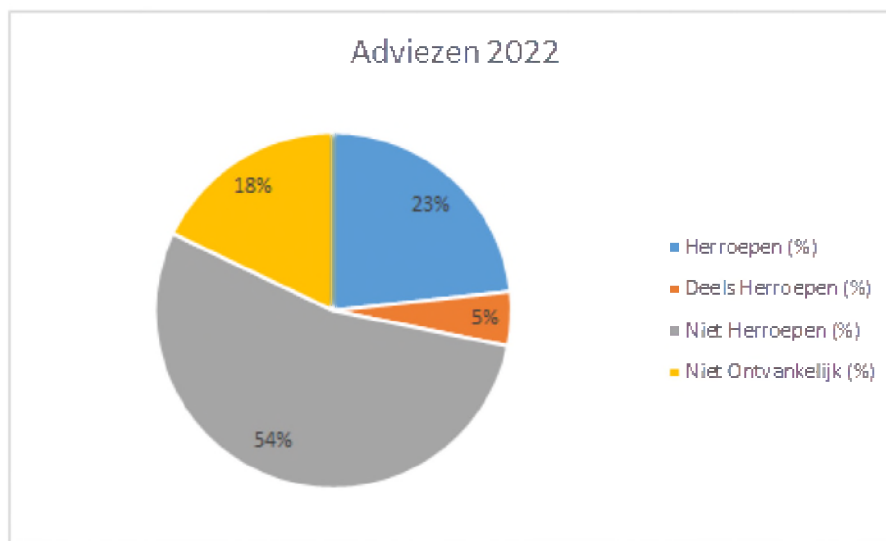

2.6 Uitgebrachte adviezen

In dit verslagjaar heeft de commissie 82 adviezen uitgebracht over 81 bezwaren en 1 administratief beroep.

In 28% (23 zaken) heeft de HAC geadviseerd tot het (deels) herroepen van het bestreden besluit. Het herroepen van een besluit houdt in dat het besluit moet worden verbeterd dan wel opnieuw moet worden vastgesteld. In 54% werd tot ongegrondverklaring van het bezwaar geadviseerd en in 18% werd het bezwaarschrift niet-ontvankelijk verklaard.

Het percentage waarin is geadviseerd het bestreden besluit (deels) te herroepen is lager dan voorgaand jaar. In 2021 lag dit op 42% (in 2020 op 16%). De oorzaak van dit verschil is met name gelegen in de omstandigheid dat in 2021 een aantal 'bulk'-bezwaren waren ingediend tegen dezelfde besluiten. In 2022 heeft zich dat niet voorgedaan.

2.7 Adviezen per programma

In onderstaande tabel wordt per programma aangegeven hoeveel bezwaarschriften door de commissie zijn behandeld en op welke wijze de commissie in deze bezwaarzaken heeft geadviseerd. De tabel is per programma gerangschikt op basis van het aantal ontvangen bezwaarschriften (van hoog naar laag).

Binnen de programma's ORO, VTH & Externe veiligheid en Stimulus heeft de HAC het vaakst geadviseerd om het bezwaar (deels) gegrond te verklaren en het bestreden besluit (deels) te herroepen, respectievelijk 16 (28%) en 4 keer (50%).

De bezwaarschriften binnen het programma ORO, VTH & Externe veiligheid zien met name op (handhaving van) het natuurbeschermingsrecht en het omgevingsrecht. De onderwerpen (rechtsvragen) die zich in de (deels) herroepen zaken hebben voorgedaan zijn divers. Het betreffen individuele zaken, die qua casuïstiek niet vergelijkbaar zijn. De commissie heeft in deze zaken gemeend maatwerk toe te passen. De motivering van het bestreden besluit kon, naar het oordeel van de commissie, het besluit in deze gevallen niet dragen. Dit is door het bestuursorgaan deels gevolgd en deels is hieraan bij de beslissing op bezwaar contrair gegaan (zie paragraaf 2.9).

De (deels) herroepen bezwaren binnen het programma Stimulus hebben betrekking op het subsidierecht. In deze zaken heeft de commissie met name geconstateerd dat de vergewisplicht en de transparantieverplichting nog niet voldoende worden nageleefd (zie paragraaf 1.3).

Ook in de programma's Natuurontwikkeling, Kabinetszaken en in het administratief beroep heeft de HAC geadviseerd om het ingediende bezwaar gegrond te verklaren en het bestreden besluit te herroepen. Aangezien het per programma en in het administratief beroep slechts om één zaak gaat, worden hierover geen nadere inhoudelijke opmerkingen gemaakt.

Adviezen per programma	Aantal	Niet-ontvankelijk	Besluit niet herroepen	Besluit deels herroepen	Besluit herroepen
PRG-ORO, VTH en Externe veiligheid	58	12	30	2	14
Stimulus	8	0	4	2	2
Natuurontwikkeling	3	0	2	0	1
Erfgoed	2	0	2	0	0
Kwaliteit Openbaar Bestuur	2	1	1	0	0
Kabinetszaken	1	0	0	0	1
Administratief beroep	1	0	0	0	1
Slimme mobiliteit en Beter Benutten	1	1	0	0	0
Infrastructurele werken	1	0	1	0	0
Beheer en Onderhoud	1	0	1	0	0
Water en Bodem	1	0	1	0	0
Landbouw en Voedsel	1	0	1	0	0
Cultuur, Sport en Erfgoed	1	0	1	0	0
Provinciale Staten	1	1	0	0	0
Groen Ontwikkelfonds Brabant	0	0	0	0	0
Totaal	82	15	44	4	19

2.8 Doorlooptijden en tijdigheid advisering

De commissie stelt vast dat in 2022 een percentage van 91% van de door de HAC behandelde bezwaarschriften binnen de wettelijk voorgeschreven termijn is afgehandeld. De tijdigheid ligt weer op het niveau van 2020 en eerdere jaren (2020: 90%, 2019: 92%) na de daling in 2021 (77%).

De commissie blijft hechten aan een tijdige en wettelijke afhandeling, voor zover dat valt binnen haar invloed(sfeer). Zij probeert haar processen zo in te richten dat na haar advisering voldoende tijd voor de bestuursorganen resteert om een beslissing op bezwaar te nemen. In het licht van de totale duur van de wettelijke afdoeningstermijn in een zaak, streeft de commissie ernaar om per zaak een zo ruim mogelijke termijn voor het betrokken bestuursorgaan beschikbaar te houden. Doorgaans heeft het bestuursorgaan na advisering minimaal drie weken de tijd om (tijdig) de beslissing op bezwaar te nemen.

Ten aanzien van de tijdigheid van de te nemen beslissingen op bezwaar dragen de provinciale bestuursorganen hun eigen taak en verantwoordelijkheid. Dat valt buiten de invloedssfeer van de commissie.

2.9 Traject na advisering

De commissie monitort het traject na afronding van haar advisering. De indruk bestaat, zo bleek dat ook uit de ontmoetingen in 2022 met een delegatie van GS en van PS, dat de bestuursorganen met waardering de adviezen van de commissie ontvangen. Dat neemt niet weg dat elk van de drie provinciale bestuursorganen de vrijheid hebben om af te wijken van het advies. Vanzelfsprekend geldt daarbij dan wel de wettelijk voorgeschreven voorwaarde dat die beslissing zwaar(der) gemotiveerd is. Ingeval het bestuursorgaan ervoor kiest om gemotiveerd van een advies af te wijken, zal de commissie zich ervan vergewissen welke motivering daarvoor gehanteerd is. In 2020 en in 2021 is 0 keren afgeweken van het advies.

Gebleken is dat bij de in 2022 genomen beslissingen op bezwaar in 8 zaken is afgeweken van het advies van de commissie. Dit betreft 5 zaken van ORO, VTH en Externe veiligheid, 2 zaken van Stimulus en 1 zaak van Cultuur, Sport en Erfgoed.

Bij de inventarisatie van deze beslissingen op bezwaar is gebleken dat hierin geen lijn te ontdekken valt. Zo zien de vijf contraire beslissingen binnen het programma ORO, VTH en Externe veiligheid op verschillende onderwerpen en rechtsvragen, te weten de Wet bodembescherming, het afwijzen van een verzoek tot toepassen van de hardheidsclausule op grond van de Interim Omgevingsverordening, de afwijzing van een handhavingsverzoek op grond van de Wet natuurbescherming en de afwijzing van een verzoek om verlenging van de begunstigingstermijn bij een last onder dwangsom en een premature ingebrekestelling. Het betreffen aldus individuele zaken.

De twee zaken van Stimulus zien op adviezen die de commissie in 2021 heeft uitgebracht en waarin in 2022 de beslissing op bezwaar is genomen. Hierin stonden (eveneens) de vergewisplicht en de transparantieverplichting centraal.

3 De behandeling van klachten in cijfers

3.1 Inleiding

Op het moment dat een klager een klacht heeft ingediend, is het de taak van de commissie om het bestuursorgaan (GS, PS of CdK) te adviseren in de beoordeling en afdoening van deze klacht.

Vóórdat de klacht wordt afgehandeld door de commissie, neemt het secretariaat van de commissie contact op met klager om te onderzoeken hoe de klacht het best kan worden afgehandeld. In elk stadium, en dus ook voorafgaand aan de formeel-juridische behandeling door de commissie, kan de procedure worden beëindigd als een oplossing wordt gevonden waarmee de klager genoegen neemt.

Als klager de klacht (alsnog) via de formeel-juridische weg behandeld wenst te zien onderzoekt de commissie de klacht en worden partijen uitgenodigd voor een hoorzitting. Hierna brengt de commissie advies uit aan het bestuursorgaan vergezeld van het verslag van de hoorzitting.

Het is vervolgens aan het bestuursorgaan zelf om de zaak door middel van een zogenoemde afdoeningsbrief af te handelen. Het bestuursorgaan moet klager schriftelijk en gemotiveerd van de afdoening in kennis stellen. Wanneer klager het niet eens is met de afdoening kan, zoals in de afdoeningsbrief moet worden vermeld, klager een verzoekschrift indienen bij de Nationale Ombudsman.

3.2 Ingediende klachten

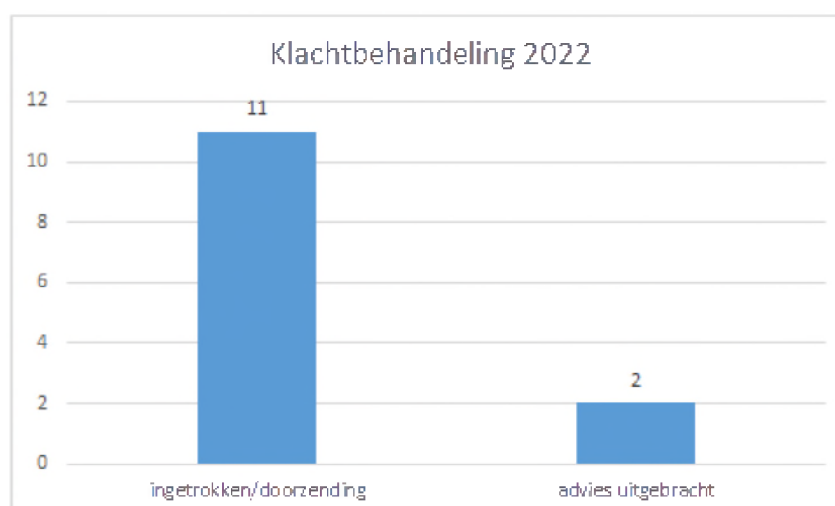
In 2022 zijn 13 klachten bij de commissie ingediend. Dit is een toename ten opzichte van het jaar 2021, waarin 6 klachten werden ingediend.

3.3 Aantal en afdoeningswijze

Van de 13 binnengekomen klachten, zijn 8 klachten via de informele weg afgehandeld. Deze klachten zijn naar aanleiding hiervan ingetrokken. Dit betroffen klachten tegen het niet-handelen van een medewerker.

Drie klachten zijn met goedvinden van klager doorgezonden naar het juiste bestuursorgaan (verschillende gemeenten).

De commissie heeft 2 klachten via de formeel-juridische weg afgehandeld. Eén klacht was gericht tegen het niet-handelen van een medewerker. De commissie heeft geadviseerd deze klacht gegrond te verklaren. De andere klacht was gericht tegen het handelen van medewerkers van de provincie. Deze klacht is na de klachthoorzitting ingetrokken.

4 Bijlagen

Bijlage A: Samenstelling HAC

Op grond van de huidige Verordening bestaat de commissie uit personen die niet werkzaam zijn voor, of onder de verantwoordelijkheid vallen van de provinciale bestuursorganen.

De leden van de commissie hebben elk hun eigen signatuur, achtergrond en vakkundigheid. Ze wisselen af en toe van kamer om aldaar de benodigde kennis, kunde, ervaring en kwaliteit te kunnen inbrengen, delen en borgen. Elke kamer behandelt in beginsel alle typen zaken.

De samenstelling van de externe onafhankelijke hoor- en adviescommissie is in 2022 als volgt.

Kamer I

dr. E.J. Janse de Jonge (coördinerend voorzitter)
mr. T. Smolders
mr. P.J.D. Jacobs

Kamer II

mr. T.L.J. Drouen (voorzitter)
mw. mr. E.M.J. Hardy
mr. drs. M.J. Eurlings

Kamer III

mr. drs. D.A.C. Janssen (voorzitter)
mw. mr. drs. E.G.M. Huisman
mr. J.M.A. Koster

In 2022 leverden deze medewerkers een structurele bijdrage aan ondersteuning van de HAC:

Teamleider Rechtsbescherming: dhr. mr. R.G.L. Trieling

Secretarissen en procesbegeleiders: mw. mr. P. Bogaarts (tot 1 augustus 2022)
mw. mr. L. Dewanchand (vanaf 1 maart 2022)
mw. E. van den Elsen
mw. mr. V.H.M. Janssen-Thijs (vanaf 1 oktober 2022)
mw. mr. R.E. van Moolenbroek-Broenen
mw. mr. G.A.C.N. Sangen (coördinerend secretaris vanaf 1 februari 2022)
mw. mr. K. van de Wateringen (inhuurkracht vanaf oktober 2022)

Procesbegeleider: mw. A.W.Q.M. van Hoof (tot 1 oktober 2022)

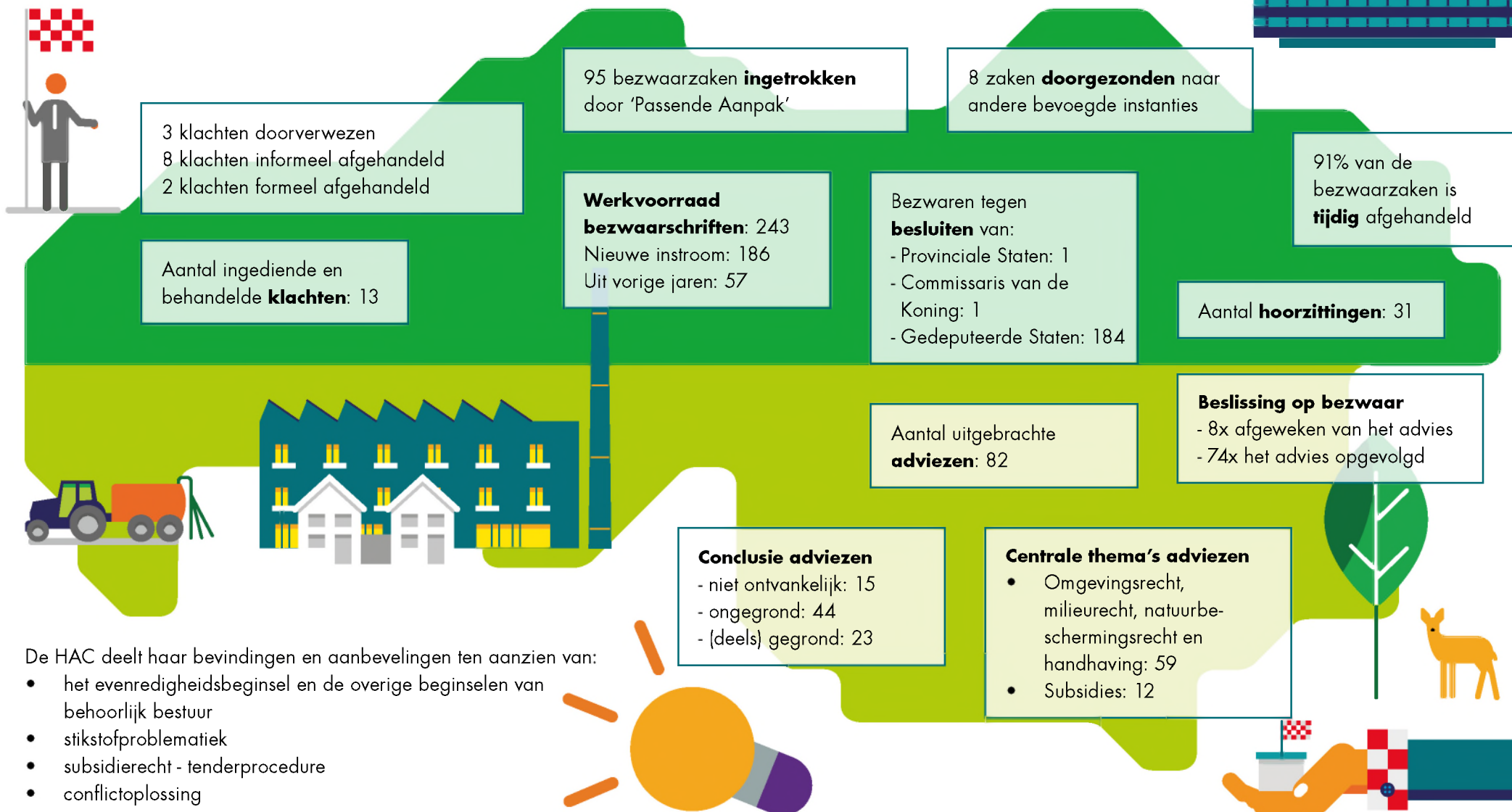
Administratieve ondersteuning: mw. I.A. Sengers-Raar
mw. H. Lamraïdi
mw. mr. M. Lochte (vanaf 1 maart 2022)

Notulen hoorzitting: mw. I. Brokken

Jaarverslag Hoor- en Adviescommissie 2022

Provincie Noord-Brabant

De Hoor- en Adviescommissie (HAC) van de provincie Noord – Brabant adviseert Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en de Commissaris van de Koning over de afhandeling van bezwaarschriften en klachten.

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
www.brabant.nl

